

Szakmai önéletrajz

Személyi Adatok

Név: Mikos Éva (Baánné), Phd

Beosztás: tudományos főmunkatárs

Munkahely: ELTE HTK Néprajztudományi Kutatóintézet

Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Néprajztudományi Intézet, Folklór Osztály

Iroda: 1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4., B.8.26

Postacím: 1453 Budapest, Pf. 33.

Hivatali telefon: +36-1-224-6700/4413

Mobil telefon: +36-20-220-6937

E-mail: mikos.eva@abtk.hu

Születési hely, idő: Vác, 1976. 04. 13.

Tanulmányok

- 2001–2004 Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar,
Néprajz – Kulturális Antropológia Doktori Program
- 1994–2000 Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar,
magyar-néprajz szak; magyar nyelv és irodalom szakos általános és
középiskolai tanár; etnográfus.
- 1990–1994 Mórnicz Zsigmond Gimnázium Szentendre, humán tagozat

Nyelvismeret

Német, angol

Munkahelyek

- 2011– tudományos főmunkatárs (ELKH BTK Néprajztudományi Intézet)
- 2010–2011 tudományos munkatárs
- 2004–2010 tudományos segédmunkatárs
- 2001–2004 fiatal kutatói ösztöndíjas
- 2001– MTA Néprajzi Kutatóintézet és jogutód intézményei

Kutatási témák

A monda és a folklór rövid prózai műfajai. A szájhagyomány és az írásbeliség, a folklór és az irodalom kapcsolatai. A populáris írásbeliség és a sajtó a Magyarországon a 19–20. században, ponyvák, kalendáriumok története, a tömegsajtó folklorisztikai vonatkozásai. Folklór és eszmetörténet: a felvilágosodás, a racionalizmus, illetve a nacionalizmus kapcsolatai a népi kultúrával a 18–19. században. A folklór és a populáris olvasmányok szerepe a nemzetépítés folyamatában a 19. századtól napjainkig. A folklór szerepe a közoktatásban a 19. századtól napjainkig. A folklór értelmezése és felhasználási, újraértelmezési lehetőségei a 19. századtól napjainkig: a *revival* mozgalmak, sajtó és elektronikus médiumok, internet. A kortárs folklór jelenségei, különös tekintettel a modern mondákra, sajtómondákra, híresztelésekre, rém- és álhírekre. A folklorisztika tudománytörténete és elmélete. Nők a folklórban és a folklorisztikában: folklórelőadók, folklórkutatók, újságírók és ponyvaszerzők.

Tudományos publikációk és idézettség

<https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10048560>

Részvétel kutatási programokban

- 2001–2004 *Vallási motívumok – katalógusok és mutatók.* OTKA T 33023. Témavezető: Pócs Éva
- 2003–2006 *Ószövegségi apokrifek és a folklór.* OTKA T 0430071. Témavezető: Nagy Ilona
- 2005–2008 *Néphit és népi vallás a legújabb korban. A magyar néphit enciklopédikus feldolgozása.* OTKA T49175. Témavezető: Pócs Éva
- 2013–2017 *Művészetek és tudomány a nemzetépítés szolgálatában Magyarországon* OTKA K 108670. Témavezető: Gyáni Gábor és Dávidházi Péter
- 2010– *A magyar népköltészeti lexikon.* Főszerkesztő Szemerényi Ágnes

Oktatott kurzusok

A PTE Bölcsészettudományi Kar, Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszékén

- 2004/2005 Bevezetés a folklorisztikába – szeminárium
- 2004/2005 Populáris irodalom és szájhagyomány – előadás
- 2005/2006 Bevezetés a folklorisztikába – szeminárium
- 2005/2006 Populáris irodalom és szájhagyomány – szeminárium
- 2008/2009 A szájhagyomány története – előadás
- 2017/2018 Klasszikus folklórműfajok – modern kutatások – előadás és szeminárium
- 2018/2019– Bevezetés a folklorisztikába – előadás és szeminárium
- 2018/2019 A klasszikus és modern a folklórban – előadás és szeminárium
- 2019/2020 A folklór története a 18–21. században – előadás és szeminárium,
- 2020– Bevezetés a folklorisztikába – előadás és szeminárium
- A klasszikus és modern a folklórban – előadás és szeminárium

Díjak, ösztöndíjak

- 2018–2020 MTA Bolyai Kutatási Ösztöndíj
- 2008/2009 Habsburg-kori Kutatások Közalapítvány kutatói ösztöndíja (9 hónap)
- 2007 MÖB ösztöndíj a Bécsi Collegium Hungaricumba (2 hónap)
- 2007 Akadémiai Ifjúsági Díj

Tudományszervezés, szerkesztés

- 2003–2009 MTA NKI külügyi titkár
- 2016–2018 NKFIH Kultúra Zsűri – tag
- 2020– *Acta Ethnographica Hungarica*, recenziós szerkesztő (Mészáros Csabával)
- 2023– Magyar Néprajzi Társaság, Folklór Szakosztály, elnök

Konferencia-előadások

- *Hagyomány, hagyományalkotás, népiesség és népszerűség a XIX. századi eposzi törekvésekben.* Fiatal kutatók – új kutatások. A Magyar Néprajzi Társaság Folklór Szakosztályának tudományos ülészsaka. 2000. november 20.
- *Irodalmi élmények az elit és a populáris kultúra határmezsgyéjén.* Antropológia és irodalom. Konferencia. Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológia Tanszéke. 2002. október 10–11.
- *Népszerű irodalom és szájhagyomány a XVIII–XIX. században.* Mi végre a tudomány? Fiatal kutatók fóruma. Az MTA Társadalomkutató Központja által rendezett tudományos ülészsaka. 2003. március 4.
- *Hősök és karakterek a XIX. századi ponyvai hősepiájában.* Samanizmus – magyar néphit – európai néphit. Tudományos konferencia Diószegi Vilmos születésének 80. évfordulóján.

A Magyar Néprajzi Társaság Folklor és Etnológiai Szakosztálya, valamint a Magyar Vallástudományi Társaság rendezésében, a Néprajzi Múzeumban. 2003. május 12–13.

- *Heroic epics in chapbooks in 19th century Hungary*. Estonian–Hungarian Symposium. Current Research on Folk Culture. Tartu, Estonian National Museum/ Eesti Rahva Muuseum. 2003. május 22–23.

- *Szent Genovéva – Genoéva – Éva. Egy ponyvatörténet folklorizálódása Gyimesközéplekon*. Folklor és irodalom. Az MTA Néprajzi Kutatóintézet Folklor Osztályának konferenciája. 2004. december 2–3.

- *Hagyomány – szóbeliség – retorika. A honfoglalás történetének elbeszélése az újkor írásos forrásaiban*. Etnológiai Műhely – F fiatal kutatók fóruma. Az MTA Néprajzi Kutatóintézetének rendezvénysorozata. 2005. január 6.

- *Írásbeliség és szóbeliség – folklor és írott szöveg kapcsolata Gyimesközéplekon*.

A Magyar Néprajzi Társaság Folklor Szakosztályának ülése a Néprajzi Múzeumban. 2005. május 9.

- *Connections between oral and literary tradition, popular culture and folklore. Change and transmission of narrative genres between oral and literary tradition in nineteenth century Hungarian popular literature*. 14th Congress of the International Society of Folk Narrative Research (ISFNR). Tartu, Észtország. 2005. július 26–30.

- *Szerlemdal... Egy Csokonai-vers társadalmi és művelődéstörténeti kapcsolatairól és népszerűségéről a XIX. századi kalendáriumok alapján. „A magyarságtudomány műhelyei”*. Doktoriskolák Konferenciája. A Hungarológiai Társaság rendezésében a Balassi Bálint Intézetben. 2005. augusztus 24–25.

- *Vizuális narratívák. Árpád és a honfoglalók képi és narratív ábrázolása a XIX. századi magyar kalendáriumokban*. Folklor és vizuális kultúra. Az MTA Néprajzi Kutatóintézet Folklor Osztályának konferenciája. 2005. december 1–2.

- *A XIX. századi magyarországi kalendáriumi szövegek és képek néprajzi forrásként való hasznosításának módszertani problémái*. Gazdaság-, társadalom- és egyháztörténeti források néprajzi értelmezésének lehetőségei. Az MTA NKI Történeti Néprajzi Osztályának konferenciája. 2006. február 25–26.

- *Anonymus és a folklor. Adatok a Névtelen jegyző 19. századi népszerűségéhez és történetiszemlélet alakító szerepéhez*. Folklor és Történelem. Az MTA Néprajzi Kutatóintézet Folklor Osztályának konferenciája. 2006. november 30. – december 1.

- *Árpád, az örök. A honfoglaló vezér populáris ábrázolásának folklorisztikus elemei*.

Árpád emlékezete. Az MTA Történettudományi Intézete és az MTA Európatörténeti Munkacsoportja közös konferenciája. Budapest, MTA Jakobinus terem. 2007. november 13.

- *„Elegy tárgyú dalok.” A dalműfaj tértnyerése és fogalmi problémái a reformkor magyar nyelvű kalendáriumaiban*. Folklor és zene. Az MTA Néprajzi Kutatóintézete Folklor Osztályának konferenciája. Budapest, MTA Jakobinus terem. 2007. november 29–30.

- *„Hármat üt Árpád vezér rettentő pajzsára” A magyar honfoglalás szöveghagyományának megkonstruálása és popularizálása a XVIII–XIX. században*. Pannon tudományos nap – a Pécsi Akadémiai Bizottság rendezvénye, Nagykanizsa.

2008. október 15.

- *Folklor és nyelv strukturális azonossága a mai folklorista szemével*. Folklor és nyelv. Az MTA Néprajzi Kutatóintézete Folklor Osztályának konferenciája. Budapest, MTA Jakobinus terem. 2008. november 27–28.

- *Mítosz és történelem. Benedek Elek történelmi ismeretterjesztő munkáinak kultúrtörténetéről* Benedek Elek emlékülés. Az MTA Néprajzi Kutatóintézete Folklor Osztálya és a Petőfi Irodalmi Múzeum konferenciája. Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum. 2009. december

- *A honfoglalás a folklorban és a populáris kultúrában, avagy a honfoglalás néphagyományának forrásai*. Tudomány és hagyományörzés. Konferencia a magyar

őstörténetéről. Az MTA BTK Őstörténeti Kutatócsoport szervezésében. Bp., MTA Székház, 2013. április 17–18.

- *Tény és fikció, nemzet és régió, elit és populáris konfliktusa a rege műfaja körül.* Tény és fikció. – Tudomány és művészet. Az MTA BTK Történettudományi Intézet Újkori Témacsoportja, valamint A művészetek és tudomány a nemzetépítés szolgálatában c. OTKA-projekt (108670) konferenciája. MTA BTK Történettudományi Intézet Tanácsterem, 2014. június 10.

- *Miképp és hogyan nem csak esztétikai tudomány a néprajz? Gondolatok Vargyas Lajos Áj-monográfiája kapcsán.* Emlékkonferencia Vargyas Lajos születésének centenáriuma alkalmából. MTA Székház, Felolvasóterem. 2014. szeptember 29.

- *A népiesség problémája a néprajztudományban.* A nemzeti kultúra intézményei és használati módjai a 19. században. Kerényi Ferenc születésének 70. évfordulójára. MTA BTK Irodalomtudományi Intézet, Könyvtár, 2014. november 25.

- *Nation-building on the Basis of Folklore.* Discovering and Imagining the Nation. Sciences and Arts in the Service of Nation-Building c. 1830–1914. Finnish-Hungarian Research Seminar University of Jyväskylä, Finnland, Department of History and Ethnology & Hungarian Studies. 20015. június 11–12.

- *Népkarakter, nemzet, folklór és történelem. Sebestyén Gyula és a magyar történeti folklorisztika.* VIII. Hungarológiai kongresszus, Pécs. 2016. augusztus 22–27.

- *Paradigmaváltások a folklorisztikai terepmunka történetében a 19–20. század fordulóján és a 20. század első felében.* Gyűjtés és terepmunka a néprajztudományban. Műhelykonferencia. MTA BTK Néprajztudományi Intézet. 2016. szeptember 22–23.

- *A kulturális örökség funkcióinak változása a 20. század társadalomtörténeti folyamatai tükrében.* Szellemi kulturális örökség – kutatási eredmények hasznosulása az örökségvédelem folyamatában: elméletek és gyakorlatok. Tudományos konferencia a Szabadtéri Néprajzi Múzeum, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézete szervezésében az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság közreműködésével. Szabadtéri Néprajzi Múzeum Szentendre, 2017. június 3.

- *„Fehérnéprajz.” A nők szerepe az adatközlő emancipációjának folyamatában* Nőszerzők a 19. században: lehetőségek és korlátok. Az MTA BTK Irodalomtudományi Intézetének konferenciája, MTA Könyvtár és Információs Központ. 2017. október 19–20.

- *A Naiv eposzunk és Arany folklór-fogalma.* Hagyományfrissítés 6. – Naiv eposzunk. Az MTA BTK Irodalomtudományi Intézete konferenciája Arany János születésének 200. évfordulója alkalmából. MTA Könyvtár és Információs Központ. 2017. december 5.

- *Arany János és a hiedelmek.* Az MTA BTK Néprajztudományi Intézet Folklór Osztályának konferenciája az Arany-émlékév – Arany200 keretében: Értelmezés, hatás, utóélet: Arany János és a nép költészete. MTA Humán Tudományok Kutatóháza. 2018. október 4.

- *Orbán Balázs székelőföldi regéinek utóélete.* Szemléletek, módszerek, intézmények a romániai magyar néprajzkutatásban Kolozsvár, Kriza János Néprajzi Társaság, BBTE Néprajz – Antropológia Tanszék, 2019. október 18.

- *Kuliffayné Beniczky Irma: egy magyar nemesasszony esete a popularitással.* Nők, időszaki kiadványok és nyomtatott nyilvánosság Magyarországon 1817–1917. MTA Könyvtár és Információs Központ, 2019. október 14–15.

- *Anekdóták, példázatok, költemények a Debreczeni Magyar Kalendáriumban: adalékok Fazekas Mihály költői és szerkesztői tevékenységének folklór és populáris irodalmi kapcsolataihoz.* Fazekas Mihály. Debreceni Tudományegyetem Irodalomtudományi Intézetének műhelykonferenciája. 2020. március 27. [Covid-járvány miatt elhalasztva] Megrendezésre kerül október 2-án online formában.

- *Myths and rumors related to the ethnozoological knowledge in the Eastern Carpathians.* Babai Dániellel. SIEF 2021 Congress. Helsinki – Online – 2021. június

- *Nemesség, jog és ellenállás a magyar paraszti szájhagyományban.* Aranybulla 800. Az MTA Konferenciája a Tudomány Ünnepe rendezvénysorozatban. 2022. november 10. MTA Székház.
- *Snakes, spiders and alligators: How to fill the gap of contemporary legend research in Hungary.* Globális és lokális elemek a kortárs folklórban Magyarországon és Észtországban című kutatási program résztvevőinek első műhelykonferenciája. 2022. november 29. ELKH BTK Néprajztudományi Intézet, Budapest, HTK 8. Emeleti Tanácsterem.
- *Nemi sztereotípiák az olvasóvá nevelésben a hosszú 19. században.* A gyermekirodalom születése és a nők. HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézet – Néprajztudományi Intézet. 2023. október 19–20. MTA Humán Tudományok Kutatóháza.
- *Hogyan és hogyan nem történeti források populáris olvasmányaink?* A magyar ponyva új tüköre. Ponyvatörténeti konferencia. HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézet. 2023. november 28. Irodalomtudományi Intézet, Klaniczay terem.
- *How to differentiate legends? Contemporary legends and their ancestors.* Global and Local Elements in Contemporary Folklore in Hungary and Estonia. 3-rd International Conference. 2023. November 21. Észt Irodalmi Múzeum/ Eesti Kirjandusmuuseum, Tartu, Észtország.
- *Gyula Sebestyén and the Transnational Folklore Studies.* Transnational Folklore: Rethinking the Nineteenth-Century History of Folklore Studies, International Workshop. 2025. május 22–23. között. Ludwig-Maximilian-Universität Európai Etnológia és Kultúraelemzési Intézete, Münchenben.
- *A „vadság” ábrázolása szóban és képen a 19. századi populáris olvasmányokon.* Lát-Kép fesztivál. Az ELTE HTK Művészettörténeti Kutatóintézete által szervezett három napos konferencia. 2025. szeptember 25. és 27. között, ELTE HTK.
- *Sebestyén Gyula, a romantikus pozitívista.* Folklorisztika – történet – írás. Az ELTE HTK Néprajztudományi Kutatóintézete Folklór Osztálya által rendezett konferencia. 2025. október 2–3. MTA Humán Tudományok Kutatóházában
- *A Jókai-világ képe népről és népköltészetéről.* Nép, haza, irodalom. Emlékezés emlékülést tart Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából. 2025. november 25-én. ELTE HTK Néprajztudományi Intézet. Budapest, HTK 8. Emeleti Tanácsterem.